

MEDDELANDE FRÅN
**RÄDDNINGSS
VERKET**
1996:3

SOTNING OCH KONTROLL
ENLIGT 17 § RÄDDNINGSTJÄNSTLAGEN
Allmänna råd och kommentarer

Allmänna råd och kommentarer om sotning och kontroll enligt 17 § räddningstjänstlagen (1986:1102)

beslutade den 9 december 1996.

Enligt 17 § räddningstjänstlagen (1986:1102) skall genom sotning eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar som inte är inrättade för eldning uteslutande med gas och därtill hörande rökkanaler samt imkanaler göras rena. I samband med sotningen skall det som rengörs samt skorstenar och tak med därtill hörande byggnadsdelar kontrolleras från brandskyddssynpunkt. Sådan kontroll skall också göras av kanalanslutna eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar, som är inrättade för eldning uteslutande med gas, och därtill hörande avgaskanaler.

Kontrollen enligt 17 § räddningstjänstlagen omfattar en kontroll av brandskyddet vad avser eldstäder, imkanaler, rökkanaler och avgaskanaler. Gastekniska installationer regleras i lagen om brandfarliga och explosiva varor och omfattas inte av kontrollen.

Enligt 23 § räddningstjänstförordningen (1986:1107) skall den eller de kommunala nämnder som ansvarar för räddningstjänsten föra en förteckning över de byggnader och anläggningar i kommunen där sotning och kontroll enligt 17 § räddningstjänstlagen skall göras. För varje byggnad och anläggning skall antecknas hur ofta sotning och kontroll skall göras, genomförda sotningar och kontroller samt de förelägganden och förbud som har meddelats.

Räddningsverket har med stöd av 22 § räddningstjänstförordningen meddelat föreskrifter (SRVFS 1996:6) om hur ofta sotning och kontroll skall ske.

Räddningsverket meddelar härmed följande allmänna råd och kommentarer om sotning och kontroll enligt 17 § räddningstjänstlagen.

Detta meddelande träder i kraft den 1 juli 1997 då Statens räddningsverks allmänna råd om sotningsfrister (Meddelande från Räddningsverket 1987:8) och allmänna råd om brandskyddskontroll av gaseldade värmeanläggningar m.m. (Meddelande från Räddningsverket 1992:1) upphör att gälla.

ROLAND NILSSON

Lars Ekberg
(Räddningstjänstavdelningen)

Kontroll enligt 17 § räddningstjänstlagen (1986:1102)

Kontroll av brandskyddet enligt 17 § räddningstjänstlagen syftar till att upptäcka fel och brister hos anläggningen så att skador på människor, egendom och miljö kan undvikas. Om det vid kontrollen upptäcks brister som innebär fara för annan olyckshändelse än brand åligger det enligt 31 § räddningstjänstförordningen den som förrättar kontrollen att underrätta den ansvariga myndigheten om förhållandet.

Omfattning av kontrollen

Anläggningen bör kontrolleras mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet;

1. Sotbildning och beläggningar

Anläggningen bör kontrolleras med avseende på sotbildning och beläggningar som kan hindra dess funktion och medföra brandfara. Kontroll bör göras av tillförseln av förbränningsluft till eldstaden.

2. Skador eller förändringar av det tekniska utförandet

Särskilt bör beaktas skador eller förändringar som kan medföra brandfara till följd av korrosion, temperaturförhållanden, slitage och klimatpåverkan. Kontrollen bör även innefatta tak samt de tillträdes- och skyddsanordningar som erfordras för sotningens och kontrollens utförande.

3. Temperatur

Kontroll bör göras av att anläggningen är lämpad för sitt ändamål med hänsyn till de temperaturförhållanden som förekommer under drift. Kontroll bör ske av att erforderligt avstånd till brännbart material upprätthålls.

4. Tryckförhållanden

Anläggningen bör kontrolleras så att erforderliga tryckförhållanden föreligger under drift. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt tryckförhållanden i bl.a. förbränningskammare, förekommande dragavbrott, anslutningar och kanaler.

5. Täthet

Det bör innefattas i kontrollen att anläggningens täthet är sådan att brandfara inte föreligger. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt eldstäder, anslutningar och kanaler.

Dokumentering av kontrollen

Varje kontrolltillfälle bör dokumenteras. Av dokumentationen bör det framgå vad som kontrollerats, upptäckta brister och föreslagna åtgärder.

Kopia bör snarast överlämnas till ägaren eller innehavaren av anläggningen.

[UPPRÄVND]

Allmänna råd till vissa bestämmelser i Statens räddningsverks föreskrifter (1996:6) om sotnings- och kontrollfrister.

Allmänt

Om bränsleslag byts eller om någon annan åtgärd vidtas som kan föranleda en ändring av sotnings- och kontrollfristen för ett visst objekt, bör detta anmälas direkt till skorstensfejarmästaren för sotningsdistriktet. Detsamma gäller vid en förändring av antalet sotnings- och kontrollpliktiga objekt.

Ägare eller nyttjare av sotningsobjekt bör, om inte särskilt askutrymme finns anordnat, tillhandahålla ett obrännbart och i övrigt lämpligt kärl för uppsamling av sot och aska.

Till 1 kap.

1 §

Om kommunen överväger att besluta om kortare föreskrifter för sotnings- och kontrollfrister än de som föreskrivs av Räddningsverket, bör behovet av kortare frister prövas mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet.

1. sotbildningen
2. bränslet
3. effektuttaget
4. objekttypens konstruktion och funktion
5. eventuell drifttillsyn

Till 2 kap.

1 §

Med eldning i begränsad omfattning förstås att eldning sker vid enstaka tillfällen per år.

5 §

Exempel på verksamheter där eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov kan vara t.ex. rosterier, bagerier, restauranger och rökerier.

7 §

Exempel påeldstäder som är jämförbara med de i 7 § uppräknade kan nämnas värmepanna med fotogeneldad insatsbrännare av förångningstyp, vedeldad tvätt-panna och oljekamin.

9 §

När kontroll skall utföras enligt denna bestämmelse bör anmälan om detta göras direkt till skorstensfejarmästaren i sotningsdistriktet. En täthetsprovning bör i erforderliga fall utföras i samband med kontrollen.

Till 3 kap.

1 §

Som ett exempel på ett annat jämförbart utrymme kan nämnas paus- och uppehållsrum på en arbetsplats.

2 §

Som exempel på motsvarande verksamhet till uppvärmning av förberedd mat kan nämnas bageriverksamhet eller liknande verksamhet.

Definitioner

Eldstad

En fast anordning för förbränning av fast, flytande eller gasformigt bränsle samt till eldstaden monterade delar såsom spjäll och avskiljare.

Eldningsapparat

Ett don tillhörande eldstad, för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till eldningsapparaten monterade delar såsom fläkt, spjäll och övrig reglerutrustning.

Rökkanal

Kanal för bortledning av rökgas från eldstad samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

Avgaskanal

Kanal för bortledning av avgas från eldstad samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

Imkanal

Frånluftskanal från matlagingsutrymme samt till kanalen monterade delar såsom fläkt, avskiljare och spjäll.

Panna som, från brandskyddssynpunkt, är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av fasta bränslen

En värmepanna med keramisk inklädnad i förbränningskammaren och försedd med anordning för erforderlig värmelagringsförmåga (t.ex. s.k. ackumulatortank) eller annan speciell konstruktion och som, från brandskyddssynpunkt, medför effektiv förbränning.

Eldningsapparat som, från brandskyddssynpunkt, är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av fasta bränslen

En eldningsapparat med automatisk inmatning av bränsle och reglering av förbränningslufttillförsel eller annan speciell konstruktion och som, från brandskyddssynpunkt, medför effektiv förbränning.

Lätt eldningsolja

Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 1.

Rökanal, panna med tillhörande eldningsapparat som har en sådan konstruktion som, från brandskyddssynpunkt, medför varaktig effektiv förbränning

En enhet bestående av rökanal, panna och tillhörande eldningsapparat med t.ex. pulserande förbränning eller annan speciell konstruktion och som, från brandskyddssynpunkt, medför varaktig effektiv förbränning.

Tung eldningsolja

Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3, 4 eller 5.

Värmecentral

En värmecentral vars skorsten inte till någon del gränsar till andra utrymmen än sådana som ingår i värmecentralen och som producerar värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Kvalificerad driftledare

Person med driftingenjörsutbildning eller motsvarande kompetens.

Kontinuerlig övervakning

Med kontinuerlig övervakning likställs övervakning med automatiska anordningar om de är försedda med larmsignaler under bevakning.

Lokaleldstad

Eldstad som normalt nyttjas för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd.

Spisfläkt

Fläkt som är ansluten till imkanal i ett självdragssystem och som används vid matlagning för bortförande av matos. Fläkten är normalt monterad i imkanalen i direkt anslutning till matlagningsstället (spisen).

Småhus

Med småhus avses bostadshus som innehåller en eller två bostadslägenheter och som är friliggande eller sammanbyggda till rad- eller kedjehus på samma eller skilda fastigheter.